

Bijeenkomst over de professionaliteit van de apotheker op 27 juni

Professionaliteit en dilemma's

Onderdeel van de professionaliteit van de apotheker is het herkennen van praktische ethische dilemma's [1]. Maar waar gaan farmaceutische ethiek en dilemma's over?

Ruud Dessing, voorzitter SIG Ethiek en Filosofie van de Farmacie

Farmaceutische ethiek heeft te maken met het handelen van apothekers gericht op optimale inzet van geneesmiddelen in de zorg voor patiënten. Dit gebeurt in vele praktische situaties. Denk aan de toepassing thuis, in een ziekenhuis of instelling, bij de ontwikkeling van een geneesmiddel, formulering, opleiding en directe patiëntenzorg. Het fundament voor dit handelen is verwoord in de kernwaarden uit het *Handvest van de apotheker* [2]. Hieronder volgen enkele voorbeelden van ethische vraagstukken.

- **Patiëntrelaties.** Apothekers in de openbare apotheek, het ziekenhuis en de industrie stellen het welzijn van de patiënt of gebruiker voorop. Maar waar eindigt de verantwoordelijkheid voor goede zorg en begint de eigen verantwoordelijkheid van een patiënt? Hoe beïnvloedt de uiteenlopende uitleg van de verzekerde zorg de apotheker-patiëntrelatie? En wat betekent gelijke behandeling in het huidige zorgstelsel en wat betekent dat voor de patiëntrelatie?

- **Inter- en intraprofessionele samenwerking.** Bij samenwerking tussen professionals is er vaak overlap van verantwoordelijkheden,

wat leidt tot discussies over zeggenschap. Hoe ligt de verhouding tussen de professionele autonomie van de apotheker en de samenwerking met andere zorgverleners? Wat voor effect heeft regelgeving hierop? Opgeslagen gegevens over patiëntkenmerken en geneesmiddelgebruik zijn nodig voor samenwerking en onderzoek, maar deze zijn ook vertrouwelijk: waar trekken we een grens met informatiedeling?

- **De grenzen van een behandeling.** Geneesmiddelen dienen ter bevordering van de gezondheid. Maar hoe lang gaan we door met het verkleinen van gezondheidsrisico's met geneesmiddelen (bijvoorbeeld cholesterolverlagers)? In welke situaties is sprake van misbruik? Waar ligt de grens tussen medische noodzaak en gemak? Wat voor soort keuzes worden gemaakt in verband met (beperkte) beschikbaarheid?

- **Euthanasie en hulp bij zelfdoding.** Hoe gaat een apotheker om met een verzoek om mee te werken aan euthanasie of hulp bij zelfdoding als hij het hiermee niet eens is?

- **Veiligheid van patiënt en geneesmiddel.** Geneesmiddelen kunnen schade veroorzaken door bijwerkingen, kwaliteitsdefecten of bij verkeerd gebruik. Hoe ligt – en wie bepaalt (in individuele gevallen) – de afweging tussen kwaliteit en veiligheid? En, gezien de globalisering van de geneesmiddelenindustrie, in hoeverre is deze afweging afhankelijk van cultuur? Hoe ligt de relatie tussen veilig gebruik van een middel en persoonlijke interpretatie van een patiënt (bijvoorbeeld bij therapietrouw)? ■

WAAR TREKKEN APOTHEKERS DE GRENS MET INFORMATIEDELING?

Geïnteresseerd? Op 27 juni houdt de KNMP een gratis toegankelijke dag over de professionaliteit van de apotheker. Meld u aan via www.knmp.nl/sigeff2015.

Meer informatie over de SIG Ethiek en Filosofie van de Farmacie: www.knmp.nl/sigeff.

Zie voor literatuurreferenties: pw.nl.

Personalia

Nieuwe leden: I.R. Baboe, West; M. Elia, West; I.E.C.M. Hagemans, Middenzuid; Y. el Mousati, Zuidwest II.

Literatuur

- 1 Opleidingsplan Specialisme Openbare Farmacie. KNMP 2012. www.knmp.nl.
- 2 Handvest van de apotheker. Grondslag voor het professioneel en ethisch handelen. KNMP 2012. www.knmp.nl.